

Nekrolog za prof. PhDr. Martinem Nejedlým, Dr. (1964–2025)

Na konci zimy 2025 zasáhla odbornou veřejnost smutná zpráva o smrti profesora Martina Nejedlého, významného českého historika, jenž se dlouhodobě zabýval dějinami středověku, především pak ve spojení s frankofonními zeměmi. Tento dlouholetý pracovník Ústavu českých dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy zemřel ve středu 19. března 2025 ve věku 60 let. I když z veřejných zdrojů nebylo možno dohledat žádnou informaci o příčině úmrtí Martina Nejedlého, ze zprostředkovaných informací některých kolegů, které se ke mně dostaly, plyne, že za ní patrně stálo neléčitelné onkologické onemocnění, s nímž se v posledních letech potýkal. Historická obec bohužel s Martinem Nejedlým ztrácí předního českého zástupce francouzské historiografické školy Annales, poctivého českého žáka doyena evropské mediévistiky Jacquesa Le Goffa, čtivého představitele středověkých kulturních dějin a oblíbeného pedagoga Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, jenž pečoval o rozvoj česko-francouzské vědecké spolupráce. Přestože mi nebylo dopřáno se s profesorem Nejedlým setkat osobně, a tak jsem s tímto významným historikem byl jen v kontaktu korespondenčním, tímto nekrologem bych chtěl vzdát čest životu a dílu Martina Nejedlého, který přinesl do povědomí české mediévistiky vrcholného a pozdního středověku řadu nevšedních témat z oblasti středověké literatury a mýtů.

Martin Nejedlý se narodil v Praze 18. října roku 1964. Jako pražský rodák pak roku 1982 úspěšně absolvoval Akademické gymnázium Štěpánská na Novém Městě pražském, kde se formovala jeho láska k poznávání minulosti. Následně zamířil na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, kde v letech 1982–1986 vystudoval historii. Na FF Univerzity Karlovy získal Nejedlý roku 1986 díky výborným studijním výsledkům po obhájení diplomové práce *Politické myšlení české šlechty ve 14. století* titul PhDr. Hned po dokončení vysoké školy byl v letech 1986–1987 nucen absolvovat základní vojenskou službu, během níž dosáhl jako absolvent vysoké školy na důstojnickou hodnost. Poté se několik let věnoval pedagogické práci ve školství. Pád komunistického režimu v Československu po sametové revoluci roku 1989 umožnil Martinu Nejedlému, aby se mohl svobodně vydat za přípravou na vědeckou dráhu do zahraničí. Vzhledem k věhlasu francouzské historiografické školy Annales v roce 1990 zamířil díky stipendiu vlády Francouzské republiky do pařížské čtvrti Notre-Dame-des-Champs, kde započal doktorské studium na Škole pro pokročilá studia v sociálních vědách (*École des Hautes Études en Sciences Sociales*) u svého francouzského školitele – čelného představitele školy Annales a mediévisty světového významu Jacquesa Le Goffa. V roce 1995 zakončil postgraduální studium ve Francii obhájením dizertační práce

(Dr.) *Représentation des pouvoirs et des hiérarchies dans les Chroniques de Jean Froissart*. Následně zamířil již do České republiky, kde téhož roku 1995 získal místo odborného asistenta na Ústavu českých dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a začal se podílet na výuce středověkých disciplín, kde mohl uplatit své, pro českou historickou obec zcela unikátní zkušenosti. V roce 2007 se Martin Nejedlý na domácí Filozofické fakultě Univerzity Karlovy stal po obhájení habilitační práce *Středověký mýtus o Meluzině a rodová pověst Lucemburků* docentem v oboru České dějiny. Na základě jmenovacího řízení tamtéž byl 1. listopadu roku 2015 jmenován prezidentem České republiky profesorem v oboru České dějiny, čímž završil odbornou přípravu získkem nejvyššího vědecko-pedagogického titulu.

Co se týče historických aktivit, stáží či ocenění apod. profesora Martina Nejedlého, ty byly velmi široké, avšak spojoval je zájem o prohloubení česko-francouzských vědeckých kontaktů, respektive snaha o popularizaci francouzských témat v českém prostředí, a naopak českých středověkých dějin ve Francii, popřípadě dalších evropských frankofonních zemích. Předně je samozřejmě nutno v souvislosti s Nejedlým vzpomenout vznik takzvaného Česko-francouzského historického semináře na půdě Filozofické fakulty Univerzity Karlovy roku 2002, jenž se stal v českém prostředí dosud nezopakovanou platformou, v jejímž rámci se po více než dvě desetiletí setkávali a diskutovali přední frankofonní historikové s domácími českými a zahraničními studenty. Je jisté, že právě zde se formovali oborově činní žáci z početné vědecké školy Martina Nejedlého, především Dr. Jaroslav Svátek, Dr. Václav Žůrek, Dr. Věra Soukupová, Dr. Vojtěch Bažant, Dr. Martin Šorm aj. Právě jim vštípil Martin Nejedlý v duchu školy *Annales* zájem o nevšední či rovnou opomíjená kulturní témata středověké historie, které mohli díky Nejedlého četným kontaktům ve Francii prohlubovat i na francouzské půdě, někdy i v rámci nevšedního dvojího vedení dizertační práce s jeho francouzskými kolegy. Sluší se rovněž připomenout četné přednáškové pobyty zesnulého na mnoha akademických pracovištích ve Francii a Belgii, nejčastěji v Paříži, Montpellieru, Toulouse, Poitiers, Aix-en-Provence, Avignonu či Lovani. Není proto divu, že v roce 2010 získal francouzské vyznamenání za zásluhy ve vzdělání, vědě a kultuře – stal se rytířem Řádu akademických palm (*Ordre des Palmes académiques*), který založil již roku 1808 císař Napoleon Bonaparte.

Ve svém díle psaném obvykle v českém či francouzském jazyce, jež čítá přes 70 článků v odborných i popularizujících časopisech plus řadu kapitol v kolektivních monografiích a čtyři obsáhlé monografie, se Martin Nejedlý věnoval především rozboru v českém prostředí neznámých literárních pramenů frankofonní provenience z vrcholného a pozdního středověku, středověké imaginaci, dějinám moci a panovnické reprezentace či kulturní antropologii. To

vše s primárním zaměřením na 14. a 15. století. Ze čtyř monografií, jež tvořily pomyslný vrchol Nejedlého díla, je nutno začít v roce 1999 jeho francouzsky vydanou dizertační prací *La Représentation des pouvoirs et des hiérarchies dans les Chroniques de Jean Froissart*,¹⁾ v níž uplatnil přístupy svého školitele Jacquesa Le Goffa a věnoval se kulturnímu fenoménu reprezentace panovnické moci a hierarchie ve čtyřech dílech *Kronik* známého kronikáře stoleté války Jeana Froissarta. O čtyři roky později vydal ve vydavatelství Aleše Skřivana ml. svou druhou monografii *Fortuny kolo vrtkavé. Láska, moc a společnost ve středověku*,²⁾ která opětovně nezapřela Nejedlého příslušnost k „české větvi“ školy Annales. Sledovaný autor se v ní hluboce ponořil do kulturních dějin středověkého světa a svým přitažlivým čtivým literárním stylem se věnoval světu mýtů, legend či mocenských sporů na panovnických dvorech, to vše na pozadí pozdně středověkého mýtu o Meluzíně, kronikáře Jeana Froissarta či básníka Eustacha Deschamps. V roce 2007 vydal Martin Nejedlý svou třetí monografii *Středověký mýtus o Meluzíně a rodová pověst Lucemburků*,³⁾ jež se zároveň stala jeho habilitační prací. Autor v ní svým poetickým, ale někdy až přebujele květnatým jazykem, jenž někdy bránil lepšímu porozumění textu, pojmal středověký mýtus o Meluzíně související s domnělým nadpřirozeným původem Lucemburků, Valois a Lusignanů jako nevšední zevrubné představení kulturních dějin a mentality evropského pozdního středověku. Kniha se dočkala v roce 2014 i svého mírně rozšířeného druhého vydání.⁴⁾ Poslední monografií Martina Nejedlého byla jeho vůbec nejrozsáhlejší práce *Pohledte do zrcadla! Čtyři příběhy o autorech a čtenářích pramenů pozdního středověku*,⁵⁾ vydaná v roce 2016 v nakladatelství Scriptorium, která se zaměřila na poznání života a díla stěžejních literátů – Guilleberta de Lannoy, Bertranda de la Broquière, Michaulta Tailleventa a Jeana Régniera působících na dvoře burgundského vévody Filipa Dobrého. I když tak profesor Martin Nejedlý odešel 19. března 2025 z našeho světa předčasně, jeho následovníhodný odkaz bude prostřednictvím jeho pražských žáků a kvalitního historického díla žít dál.

Martin Slepíčka

1] Martin NEJEDLÝ, *La Représentation des pouvoirs et des hiérarchies dans les Chroniques de Jean Froissart*, Villeneuve d'Ascq 1999, 558 s.

2] Martin NEJEDLÝ, *Fortuny kolo vrtkavé. Láska, moc a společnost ve středověku*, Praha 2003, 426 s.

3] Martin NEJEDLÝ, *Středověký mýtus o Meluzíně a rodová pověst Lucemburků*, Praha 2007, 503 s.

4] Martin NEJEDLÝ, *Středověký mýtus o Meluzíně a rodová pověst Lucemburků*, Praha 2014, 531 s.

5] Martin NEJEDLÝ, *Pohledte do zrcadla! Čtyři příběhy o autorech a čtenářích pramenů pozdního středověku*, Praha 2016, 747 s.

